

STORTINGET

Grunnlovsforslag 15

(2023–2024)

Grunnlovsforslag fra Peter Frølich, Svein Harberg, Frode Jacobsen, Nils T. Bjørke, Carl I. Hagen, Audun Lysbakken, Seher Aydar, Grunde Almeland og Lan Marie Nguyen Berg

Dokument 12:15 (2023–2024)

Grunnlovsforslag Peter Frølich, Svein Harberg, Frode Jacobsen, Nils T. Bjørke, Carl I. Hagen, Audun Lysbakken, Seher Aydar, Grunde Almeland og Lan Marie Nguyen Berg om endring i § 121 (om prosedyren for grunnlovsendringer)

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne fremmer med dette forslag om endring av Grunnloven § 121 om prosedyren for grunnlovsendringer.

Forslaget fremmes av representanter fra flere partier på bakgrunn av Stortingets behandling av Rapport fra Utvalget til å utrede prosedyren for grunnlovsendringer i Dokument 18 (2023–2024), jf. Innst. 445 S (2023–2024) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Forslagsstillerne intensjon er å sikre en grundigere og bedre behandling av grunnlovsforslag. Det vises til at alminnelige lovforslag og lovvedtak normalt er resultat av et langt grundigere forarbeid enn grunnlovsforslag og grunnlovsvedtak.

Forslaget skal bidra til at grunnlovsforslag blir bedre utredet, både før og etter at forslagene fremsettes. I utredningsfasen er det særlig viktig å få belyst sammenhengen mellom grunnlovsforslag og annet lovverk og konsekvensene grunnlovsforslaget har for gjeldende rett. Forslagsstillerne mål er både å sikre økt kvalitet i arbeidet med grunnlovsforslag og å styrke Stortingets innflytelse på forståelsen av det rettslige innholdet i grunnlovsvedtakene.

Forslaget skal også styrke velgernes mulighet for å orientere seg om hva grunnlovsforslag går ut på, og hvilke representanter og partier som stiller seg bak de ulike grunnlovsforslagene. Etter forslagsstillerne syn vil forslaget bidra til en vesentlig bedre ivaretagelse av folkesuverenitetsprinsippet, som grunnlovsendringproseduren allerede i dag er tuftet på, og det vil medføre at Stortingets grunnlovsvedtak bygger på et bedre utredningsgrunnlag, som i større grad sikrer vedtakenes kvalitet.

Forslaget medfører at Stortinget behandler grunnlovsforslag i to omganger. Den første behandlingen av et grunnlovsforslag skal skje i samme valgperiode som grunnlovsforslaget fremsettes, etter utløpet av forslagsfristen, men senest innen siste hverdag i april på det fjerde storting i perioden. Formålet er at velgerne skal være kjent med forslagene i god tid før valget.

Behandlingen innebærer at Stortinget voterer over hvorvidt grunnlovsforslaget skal tilrådes vedtatt etter neste valg. Stortinget kan også tilrå endringer i fremsatte forslag, slik at Stortinget tilrår et forslag som er endret i forhold til forslaget som opprinnelig ble fremsatt. Et grunnlovsforslag anses tilrådd hvis det oppnår minst to tredjedels flertall. Ved denne behandlingen gjelder kravet om at minst to tredjedeler av Stortingets medlemmer må være til stede, jf. Grunnloven § 73 tredje punktum.

Det forutsettes at Stortingets første behandling av grunnlovsforslag skjer på grunnlag av ordinær saksforberedelse i Stortinget, der fremsatte grunnlovsforslag fordeles til komité, som avgir innstilling til Stortinget om hvorvidt grunnlovsforslaget tilrådes eller ikke. I og med at Stortinget kan tilråde et grunnlovsforslag med endringer, er det forutsatt at komiteen kan gi innstilling til Stortinget om endringer i forslaget komiteen har til

behandling. Nærmere bestemmelser om dette, og behandlingsmåten for øvrig, reguleres i Stortingets forretningsorden. Forslagsstillerne mener det vil være naturlig at saksforberedelsen legges til kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Alle fremsatte forslag skal behandles av Stortinget etter valget, uavhengig av om de får Stortingets tilråding eller ikke. Hvis Stortinget tilråder et forslag som er endret i forhold til forslaget som opprinnelig ble fremsatt, skal Stortinget etter valget behandle både det tilrådte forslaget, slik det lyder med endringer, og det opprinnelig fremsatte forslaget. Samtlige fremsatte forslag og tilrådte forslag skal kunngjøres ved trykken så snart Stortinget har behandlet samtlige forslag for første gang, innen siste hverdag i april på det fjerde storting.

Forslaget innebærer ikke endringer i Stortingets behandling av grunnlovsforslag etter valget. Imidlertid vil «en foreslått endring», som konsekvens av de foreslåtte endringene i behandlingsmåten før valget, ikke bare omfatte alle fremsatte forslag, men også tilrådte forslag, inkludert tilrådte forslag slik de lyder med endringer.

For øvrig gjelder samme begrensning som i dag, at Stortinget ikke kan endre «en foreslått endring», men må vedta eller forkaste den nøyaktig slik den er. Ellers treffes grunnlovsvedtak som i dag, med to tredjedels flertall og krav om at to tredjedeler av Stortingets medlemmer må være til stede ved behandlingen, jf. Grunnloven § 73 tredje punktum.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

§ 121 skal lyde:

Viser erfaring at noen del av denne Kongeriket Norges grunnlov bør endres, skal endringsforslag fremsettes innen siste hverdag i september på det annet storting etter et nytt valg.

Innen siste hverdag i april på det fjerde storting bestemmer Stortinget om forslag skal tilrås vedtatt etter valget. En tilråding krever to tredjedeler av stemmene og kan omfatte endringer i et fremsatt forslag. Alle fremsatte forslag og forslag med tilrådte endringer kunngjøres ved trykken og tas opp til behandling etter neste valg.

Etter neste valg tilkommer det Stortinget innen siste hverdag i september på det annet storting å bestemme om en foreslått endring skal finne sted eller ei. En slik endring må likevel aldri motsi denne grunnlovs prinsipper, men bare angå modifikasjoner i enkelte bestemmelser som ikke endrer denne konstitusjons ånd, og to tredjedeler av Stortinget må være enige i en slik endring.

En grunnlovsbestemmelse som er vedtatt på denne måte, skal underskrives av Stortingets president og sekretær og sendes kongen til kunngjøring på trykk som gjeldende bestemmelse i Kongeriket Norges grunnlov.

– Viser røynsla at nokon del av denne grunnlova for Kongeriket Noreg bør endrast, skal framlegget om endring leggjast fram innan siste kvardagen i september på det andre stortinget etter eit nytt val.

Innan siste kvardagen i april på det fjerde stortinget avgjer Stortinget om det skal rå til å vedta framlegget etter valet. Ei tilråding krev to tredjedelar av røystene og kan femne om endringar i eit framlegg. Alle framlagde framlegg og framlegg med tilrådte endringar skal kunngjerast på prent og takast opp til behandling etter neste val.

Etter neste val innan siste kvardagen i september på det andre stortinget avgjer Stortinget om ei endring skal gjerast eller ikkje. Ei slik endring må likevel aldri stri mot prinsippa i denne grunnlova, men berre gjelde modifikasjonar i einskilde føresegnar som ikkje endrar ånda i denne konstitusjonen, og to tredjedelar av Stortinget må vere samde i ei slik endring.

Ei grunnlovsføresegn som er vedteken på denne måten, skal underskrivast av Stortingets president og sekretær og sendast til kongen til kunngjering på prent som gjeldande føresegn i Kongeriket Noregs grunnlov.

30. september 2024

Peter Frølich

Svein Harberg

Frode Jacobsen

Nils T. Bjørke

Carl I. Hagen

Audun Lysbakken

Seher Aydar

Grunde Almeland

Lan Marie Nguyen Berg